

LUNARIAN RASISMIN VASTAINEN KOULUTUS

Lunaria järjesti rasismien vastaisen ja vapaan liikkuvuuden edistämiseen keskittyvän koulutuksen Orvietossa, Italiassa 11-16.1.2019. Koulutuksen pääkohtina oli lisätä tietoutta vapaasta liikkuvuudesta Euroopan Unionin alueella sekä käsitellä rasismia. Koulutus oli pitkälti käytännöllistä harjoittelua ja sisälsi paljon tiimityöskentelyä. Koulutukseen osallistui väkeä useista Euroopan Unionin maista, ja pyrkimyksenä oli jakaa omaa tietoutta etenkin oman kotimaan tilanteesta muille, sekä oppia vallitsevista tilanteista toisaalla.

Koulutuksessa käytettiin monenlaisia metodeja, kuitenkin keskittyen rasismiin ja vapaaseen liikkuvuuteen. Koulutus sisälsi intensiivisiä päiviä, jolloin tehtiin erilaisia harjoituksia, esimerkiksi jäänmurtamistarkoituksessa, tiimityöskentelyä vaativissa aktiviteeteissa, roolipeleissä ja erilaisissa simulaatioharjoituksissa. Yhteistyökyvyt olivat tärkeitä tässä koulutuksessa, vaikka pyrkimyksenä oli myös se, että osallistujat voisivat jakaa omia kokemuksiaan ja tietouttaan muun ryhmän kanssa, ja tuoda rohkeasti esille omia näkemyksiään ja mielipiteitään koulutuksessa käsiteltyjen teemojen ympärillä.

Koulutus alkoi tutustumisharjoituksilla. Henkilökohtaisella tasolla ensi alkuun tämä tuntui todella pelottavalta, kun piti olla äänessä niin isossa ryhmässä. En oikein tiedä mitä odotin etukäteen, mutta tiedän että se oli jotain aivan muuta kuin todellisuus. Koulutuksessa kaikkien aktiviteettien tarkoituksena oli opettaa jotain, niitä ei tehty vain leikkimielessä vaan niillä oli jokin syvempi merkitys, mihin harjoituksilla pyrittiin. Monessa kohtaa tämä ei ollut itselleni selvää, tai ainakaan tarkoitus ei vastannut sitä, miksi sen omassa päässäni kuvittelin. Siinä mielessä tämä koulutus oli monessakin mielessä avartava kokemus.

Koulutuksen tarkoituksena oli käsitellä tärkeitä teemoja, mutta jossain määrin se herätti myös itsetutkiskelua. En tiedä oliko tätä kokemusta vahvasti muilla osallistujilla, mutta jouduin haastamaan itseni todella monta kertaa tämän yhden viikon aikana. Koen, että tämä kokemus opetti todella paljon myös itsestäni. Monissa aktiviteeteissa vaadittiin sellaista heittäytymistä, mihin en olisi aiemmin voinut kuvitellakaan osallistuvani; jossain määrin tämä koulutus herätti jopa ylpeyttä itsestäni, sillä osallistuin paljon aktiivisemmin ja rohkeammin kuin olisin etukäteen uskonut. Ylipäänsä oli upeaa nähdä, kuinka aktiivisia ihmiset olivat, ja siitä huolimatta kuinka erilaisista lähtökohdista porukka tuli, ja kuinka erilaiset taustat osallistujat omasivat, oli yhteistyö ja yhteiselo varsin vaikuttavaa. Koulutuksessa oli mukana joitakin henkilöitä, joiden englannin kielen taito oli varsin vajavainen. Tämä loi jonkinlaisia kommunikointihaasteita tietyissä tilanteissa, mutta samaan aikaan oli hienoa nähdä, kuinka yhteistyökykyisiä ihmiset olivat. Joku yritti aina auttaa.

Koulutuksessa oli osallistujia monista eri maista, ja se pisti miettimään, kuinka suurta epätasa-arvoa jopa Euroopan sisällä voidaan kokea. Jossain määrin me suomalaiset olimme varmasti paremmissa lähtökohdissa kuin osa muista osallistujista. Vaikka puhutaan, että naisen euro on 80 senttiä, on naisilla Suomessa todella hyvät mahdollisuudet esimerkiksi uran ja perhe-elämän yhdistämiseen, mikä niinkin yksinkertaiselta kuulostava asia ei ole ollenkaan itsestäänselvyys edes kaikissa ns. hyvinvointivaltioissa. Me saatamme toki kokea muunlaista syrjintää ja kiusaamista, mutta harvemmin suoranaista rasismia. Bussilla Euroopassa matkatessamme yleensä riittää mahdollisessa rajatarkastuksessa, kun näyttää passin, mutta

useimmiten ei joudu poliisien toimesta hirveään ristikuulusteluun matkansa jokaisesta yksityiskohdasta.

Osa harjoituksista sai aikaan voimakkaita tuntemuksia. Mieleen jäi esimerkiksi Albatrossi-harjoitus, jossa oma huomioni kiinnittyi välittömästi naisten ja miesten eriarvoiseen kohteluun. Tämä harjoitus sai minut lähes kiukun partaalle, ja sama reaktio oli nähtävissä muutamissa muissakin osallistujissa. Tämäkin osoittautui kuitenkin yhdeksi niistä harjoituksista, mikä ei ollut sitä miltä näytti. Juuri tässä tuli esille se, kuinka ihmisellä saattaa olla toisinaan taipumus omassa päässään nähdä rasismia tai syrjintää sellaisissakin tilanteissa, missä totuus onkin jotain muuta kuin miksi sen on nähnyt ja kokenut.

En ole osallistunut itse vastaavanlaisiin koulutuksiin aiemmin, mutta tämä viikko sai tunteet todella ailahtelemaan. Muutamat tehtävät saivat herkän ihmisen todella lujille. Eräessä harjoituksessa kaikki osallistujat saivat otsaansa symbolin, ja sitä näkemättä piti yrittää löytää oma ryhmä. Itse sain sellaisen symbolin, mitä ei kellään muulla ollut. Pompottelu paikasta toiseen tuntui varsin pahalta, sillä se herätti niin tuttuja syrjimisen ja ulkopuolelle jättämisen kokemuksia. Toinen henkilökohtaisella tasolla erittäin raadollinen kokemus oli nimeltään discrimination breakfast. Olin kolmas, joka aloitti tehtävän, ja luullakseni ainut, kuka ei saanut paperiinsa ainuttakaan symbolia. Tämän harjoituksen tarkoitus ei auennut minulle – se tuntui vain ja ainoastaan todella epäreilulta. Harjoituksen tarkoituksiksi selitettiin myöhemmin se, kuinka vaikeaa toiseen maahan voi olla asettua. Oli sitten ongelmia passin kanssa, kielen kanssa, tai missä hyvänsä. Oma reaktio, ja tavallaan aivan vääränlainen ajattelutapa, oli taas muistutus siitä, kuinka henkilökohtaisesti itsellä on usein taipumus ottaa asiat.

Tiedän itsestäni, että en ole mitään vahvimpia joukkuepelureita. Joskus koen tuntevani jopa liikaa empatiaa ja sympatiaa muita ihmisiä kohtaan, mutta olen erittäin kilpailuhenkinen henkilö, joka vihaa häviämistä yli kaiken. Kun osa porukasta lähti ajattelemaan eri tehtäviä tiimityöskentelyn näkökulmasta, itse otin tehtävät enemmänkin kilpailuna ja voittamisena tai häviämisenä. Yksi mielenkiintoisimpia harjoituksia oli tehtävä, missä alun alkaen saimme roolit niin, että olisimme tehtävässä yksilöinä, toisiamme vastaan. Meidän piti koittaa selviytyä keräämällä jonkinlaisia tikkuja. Ensimmäisen kierroksen mietin ainoastaan voittamista. Toisen kierroksen alussa vieruskaverini toi esille näkökulman, joka osoittautuikin olevan pelin päämäärä. Hänen mielestään meidän piti yrittää kerätä resursseja ainoastaan se vähimmäismäärä, mitä selviytyminen edellytti, ei yhtään enempää, jotta muillekin jäisi. Tämä idea tuntui käyvät todellakin järkeen. Loppupeli oli todella voimakasta kamppailua itseni kanssa – vaikka pelin idea oli selitetty minulle, halusin vaadittua enemmän. Tämä tehtävä toi osassa muutakin porukkaa vahvasti esille sen, kuinka kova kilpailuvietti ihmisellä on.

Koulutus sisälsi paljon sessioita, joissa oppiminen oli enemmänkin tekemisen kautta tapahtuvaa, mikä varmasti teki siitä paljon mielenkiintoisempaa, kuin jos kaikki olisi ollut vain luentotyypistä yksinpuhelua ohjaajien toimesta. Teoreettista harjoittelua teimme esimerkiksi kertomassa pienissä ryhmissä jonkin rasismiin liittyvän kokemuksen, johon olimme joko itse joskus törmänneet, tai sitten mistä olimme jotakin kautta kuulleet. Tämä oli niitä harjoituksia, missä kaikista vahvimmin käsiteltiin suoranaisesti rasismia.

Loppujen lopuksi tämä koulutus oli hyvin antoisa kokemus, vaikka se sisälsikin monia haasteita. Omasta mielestäni suvaitsevaisinkaan ihminen ei voi elää koko elämänsä muodostamatta ikinä

missään tilanteessa lainkaan ennakkoluuloja ketään kohtaan. Siksi tämä koulutus oli mielestäni hyvä opetus myös itsestäsi, kuinka voisit olla avoimempi ja suvaitsevaisempi. Kun muut hyväksyvät oman erilaisuutesi, mikset sinäkin voi tehdä heille samoin. Koulutuksessa oli paljon nuoria, 20-30 -vuotiaita ihmisiä. Vaikka koulutuksen lähtökohtina oli rasismin vastaisuus, tasa-arvo, ja vapaa liikkuvuus, meidän sukupolvellemme varmasti myös koulutuksen olosuhteet olivat opettavaiset. Nykypäivänä on niin vaikeaa olla päivä ilman tietämystä muun maailman menosta ja ennen kaikkea ilman sosiaalista mediaa. Monissa Euroopan maissa ollaan niin tottuneita siihen, että lämmintä vettä on koko ajan saatavilla, lämmitys pelaa, kauppoja on joka kulmassa ja voi syödä mitä haluaa, että tämä kokemus ja näiden resurssien rajallisuus antoi uutta perspektiiviä myös tähän asiaan. On paljon asioita, mitkä eivät kaikille ole itsestäänselvyys, vaikka me joskus tämän ehkä unohdamme.